

**Острогляд О.В., к.ю.н., доц.,
доцент кафедри права та правоохоронної діяльності
Державний університет «Житомирська політехніка»
м. Житомир**

**ЯК ПІДТРИМАТИ ІНТЕРЕС СТУДЕНТІВ ТА ЗАБЕЗПЕЧИТИ ДОТРИМАННЯ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПРИ ВИКЛАДАННІ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ**

На сьогодні в викладанні будь-якої галузевої юридичної дисципліни виникає кілька викликів. З однієї сторони нібито Кримінальне право України передбачено в програмах ЄФВВ та ЄДКІ і студенти самі мали б розуміти важливість вивчення цього предмету, а з іншої – кількість «спокус», які пропонує технічний прогрес невинно зростає і саме з ними має конкурувати викладач.

Крім того, якщо вивчення предмету є цікавим, це також сприяє і кращому засвоєнню нового матеріалу.

Іншим аспектом, який варто розглянути в рамках цих тез є питання академічної доброчесності в частині протидії плагіату, об'єктивності оцінювання та використання ІІІ, тут зупинимося на написанні курсової роботи саме в курсі «Кримінальне право України».

І. Найбільший інтерес при опрацюванні матеріалу у студентів виникає при практичному застосуванні теоретичних знань. До недавнього часу цей метод називали «Case study», тепер можна говорити і про використання «сторітелінгу» в навчанні.

В загальних рисах суть його зводиться, до розбору конкретної ситуації, що відбулася насправді, або могла відбутися. В вивченні саме Кримінального права тут в допомозі стають Єдиний державний реєстр судових рішень, а також сайт з Правовими позиціями Верховного суду.

В запропонованому студентам посібнику [1] пропонується один з варіантів адаптованої до українських реалій німецької методики «Case study», яка передбачає поділ вирішення фабули (кейсу) на чотири етапи (детальніше див. Острогляд О. В. Основні положення кримінально-правової політики України та Кримінального права України (Загальна частина): навчальний посібник. 3-тє вид., переробл. та допов. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2021. С. 231-234, а також <https://www.youtube.com/channel/UC-fLlRZHxztlXqgd0S5eGrw>);

1. Формулювання припущення (гіпотези, версії тощо) з як мінімум двома варіантами відповіді.
2. Подання відповідної нормативної та/або понятійної бази (конкретні норми КК України, правові позиції ВС, визначення та ін.).
3. Аналіз фабули з врахуванням відповідної нормативної та/або понятійної бази (тут здійснюється «переклад» фабули на юридичну мову).
4. Підтвердження чи спростування припущення (дається відповідь на питання сформоване в п.1)

Ця структура дозволяє на практичному занятті досягти одразу кілька позитивних результатів: викликає інтерес до заняття, оскільки ситуації, що є реальними більш цікаві, ніж теоретично сформовані; удосконалення вміння студентів ставити запитання, що є ключовим для юриста; дозволяє викладачу разом зі студентами швидко знайти на якому етапі допущено помилку та виправити її; сприяє удосконаленню навиків публічного виступу тощо.

Крім підготовлених завдань тут також може мати місце «контрольована імпровізація» за допомогою ІІІ. Будь-який варіант ІІІ за допомогою промту з реальної життєвої ситуації, що сталася нещодавно, або за допомогою визначених параметрів складає досить пристойні фабули/кейси. Такий варіант сприяє встановленню довіри в навчальній аудиторії, а також підвищує авторитет викладача, оскільки ситуація, яка вирішується, не є знайомою для нього і студенти переконуються в наявності ґрунтовних знань предмету.

Для порівняння можна як підсумок провести вирішення завдання за допомогою ІІІ та разом розібрати допущені помилки (а вони дійсно є).

II. Написання курсової роботи – це напевно той етап де мала б найбільш проявлятися автономія закладу вищої освіти. Проте, як свідчить власний досвід автора при ознайомленні з методичними рекомендаціями багатьох навчальних закладів, керівники курсових робіт в більшості йдуть шляхом «найменшого опору» визначаючи структуру курсової роботи як міні-дисертацію, або максі-реферат, додаючи інколи практичне завдання з вирішення окремих задач.

Не критикуючи загалом такий підхід, варто акцентувати увагу на тому, що він зі збереженням (або лише частково зміною) тематики є «спокусою» для студентів використати напрацювання попередніх курсів власного чи інших навчальних закладів – існування репозитарію курсових робіт не повністю вирішує ці питання, а інколи – навпаки сприяє «курсуванню» курсових робіт з року в рік.

Очевидним є факт, що профільне міністерство не встановлює типової структури курсової роботи, а відповідно вона може складатися на розсуд викладача і містити ті елементи творчості, які неможливо відтворити з року в рік (через змінні параметри), а також віжко піддаються, з певних причин, для роботи з III.

Можна запропонувати один з варіантів також структури (не претендуючи на виключність, кожен з викладачів може обирати власний підхід, або удосконалювати існуючий, шляхом додавання чи віднімання певних елементів):

1. Розділ 1 це «нетипове есе» на визначену тематику, що дозволяє проявити творчість студенту не женучись над «набиванням» обсягу, а зупинившись на одному з аспектів визначеної теми детально його пропрацювати в межах 5-7 сторінок, одночасно перевіривши вміння працювати з джерелами, які оформлюються в списку літератури, відповідно до встановлених вимог.

2. Аналіз 5 вироків щодо складів кримінальних правопорушень згідно з Єдиним державним реєстром судових рішень. Що тут позитивного: це робота з реальними справами; робота ведеться за поточний рік, що унеможливорює використання попередній курсових робіт; порядковий номер студента відповідає області України з судів якої потрібно брати вирoki.

3. Аналіз 5 вироків щодо загальних засад призначення покарань, відповідності їх принципам законності та справедливості також згідно з Єдиним державним реєстром судових рішень. Тут здобувач може поставити себе на місце судді і спробувати проаналізувати правильність призначеного покарання, а за наявності помилок – запропонувати власне.

В якості есе загалом можна зараховувати і тези повідомлення на конференції з кримінально-правової тематики, що також сприяє залученню студентів до наукової роботи.

В якості підсумку – не бійтеся експериментувати (в межах розумного звичайно), перетворюйте свої страхи та занепокоєння (зокрема, щодо III) в свої переваги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Острогляд О. В. Основні положення кримінально-правової політики України та Кримінального права України (Загальна частина): навчальний посібник. 3-тє вид., переробл. та допов. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2021. 340 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1rCe4jyCzhEffWigmBxWhzpPobtWJ_woJ/view